

föl, édes barátom, e' kínos gyanútól, aztán tedd magadat nálatok közbe, hogy egyh. Tárunk tovább is élhessen, legalább addig élhessen, míg helyette jobb támadand.

Arra is kérlek, közöld te a' is közvéleményt iránta velem, hatán a' Titoknok Úr tartózkodnék ezt egészen közölni. Javalj, a' közkivárat' értelmében, 's kész leszek javalatodat lehetőleg követni.

Hogy pedig a' kiadó, Kováts Pál, ki egyedül csak a' VIII dik Füzetet adta ki, 's így nem lehet regressusa, pénzéhez jusson, szólítsd meg azon könyvárust, kinél a' VIII dik Füzetei letéve voltak, hogy a' begyült pénzt 's a' példányokat, ha tán maradtak fön, küldje meg az azt illetőnek, t. i. Kováts Pál Úrnak biztos alkalommal Posonyba. Csak nincs mi közöttünk Hitel! Így Egenberger is Beimél is adósok néki; de ezek kezeim között vannak.

Várjalak-e e' Nyáron? Vajha lássalak nálam, mi előtt elhaljak. Irj, tudósíts; ird, hogy meglátlak ez idén Vadonomban.

Bbél, Máj. 21d. 1837.

Öllelek

Iszidórod s. k.

Közli: DR. RÉVAI SÁNDOR.

KÖLCSEY FERENCZ KÉT ÉS KAZINCZY FERENCZ EGY KIADATLAN LEVELE.

1.

Csekén Septemb. 22dkén. 1821.

Különös tiszteletű Perceptor Úr,

Az Öcsém Ádám tegnap innen hazulról elmenvén megkért engemet, hogy Perceptor Úrnak írnam meg, hogy a' tudva levő fenyő fák általa megnézettek és hogy ő azokat által veszi. Az Öcsém, ha elébb nem, Szerdán haza jön, s kevés idő alatt leszen Perceptor Úrnak tiszteletére, hogy a' szükségeseket együtt elvégezhessek. Ime tehát az öcsémtől rám bizott dolognak eleget tevék, s nincs egyéb hátra, hanem hogy Perceptor Urat kérjem, méltóztassék bennünket továbbra is nagybecsű Úri szíveségeiben megtartani, s megengedni, hogy maradjak

Különös tiszteletű Perceptor Úrnak

alázatos szolgája:
Kölcsey Ferencz.

2.

Csekén. November 7dikén 1822.

Különös tiszteletű Drága Perceptor Úr,

Az Öcsém Ádám egy pillantatig sem felejtette el, hogy ő Perceptor Úrnak tartozik, s már több ízben, legközelebb a múlt Hétfőn, és az füstbe menvén, tegnap szándékozott Perceptor Úrnak tiszteletére lenni, de fatalitas

adván elő magát, megtörtéit, hogy a Fiscalis Budai Ferencz Úr beces levele elébb ide érkezett, mint sem az Öcsém Újlakra mehetett volna.

Ha az Öcsémnek mással és nem egy ilyen magyar lelkű Emberrel volna ügye, mint maga Perceptor Úr, félnék, hogy a' terminus elhalasztása kedvetlenségeket fogna maga után húzni. De a Perceptor Úr nemes szívéhez, s barátságához vagyok azzal a bizodalommal, hogy egy néhány napi haladékot nem igen fog nehezen venni. Az Öcsémnek bizonyos contractus mellett háromszáz köből zabbal tartozik Csengerben Dolnik köműves mester, s épen ma indul szekereivel, hogy azt előhozassa, ezen környül állás miatt méltóztassék Perceptor Úr ismert s több ízben tapasztalt beces barátsága szerént megengedni, hogy a tartozott summát épen ma által nem viheti. S méltóztassék abban megnyugodni, hogy mihelyt ezen zab expeditionak vége lesz, és minden esetre holnaphoz egy hétre a' kívánt summa alázatos köszönet mellett Perceptor Úrnak kezébe fog menni.

Teljes reménységben vagyok, hogy ezen declaratio nem fogja Drága Perceptor Urat megbántani, s ezen reménységben magamat beces Úri indulatába ajánlott szokott tisztelettel maradok

Különös tiszteletű Drága Perceptor Úrnak

alázatos szolgálója
Kölcsey Ferencz.

Kívül mindkét levélen:

Tekintetes

Nztes Vzlő Meják Ferencz Úrnak,
a' Cs. K. Tisza Újlaki Só Kamara
Perceptorának illő tisztelettel
Tisza-Újlak.

(Czímeres pecsét)

3.

Széphalom Aug. 15d. 1829.

Tisztelendő Úr,

Kedves barátom.

Az Úrnak november 19d. el hozzám írt levelét — fogja ezt hihetni? — *tegnapelőtt* vevém. Novemb. 26d. mentem Pestre, s Junius elsején jöttem el onnan. A feleségem szüntelen várván, az érkezett leveleket feltartóztatta, végre utánam küldötte, s azok engem már nem találtak ott s ismét visszaküldettek ide.

A tudvavaló dologban tehát nem szolgálhatok, mert annak már vége van. Mínthogy levélben bizonyos dolgokról nem szabad szólni, mert az ember nem tudja a levelet előbb-utóbb ki fogja olvashatni, egészen hallgatok róla. Csak azt engedje mondanom az Úr, hogy Pesten sokszor kiáltottam, sokszor hirdettem ezt: Minden Papok közt, a kiket valaha hallottam, nekem Cleynmann és György József az *eggy*. Hallám ott a Franciscanus Stannislaust is, vezeték neve Albach, sőt szobájában

is meglátogattam, s nagyon becsülöm és szeretem. De én a tüzet szeretem mindenben. Cleymann mellett lehetetlen nem figyelmeznem, ő ragadozza a lelkeket, és soha sem beszél olyat, a mit nem hiszen. Superin. Báthori urral sokat ebédeltem, de Cathedrán nem hallottam.

Mind az Eperjesi, mind a Királyi, mind a Septemvirális Tábla triumpháltatá feleségemet, a bátyja ellen, ki ennek a 12 eszten. oltá egy fillért sem ada, s osztályrészét elfoglalva bírta. A sententia mind az osztályrészt, mind az usus fructust ide itélé; de az usus fructusnak negyed részét sem kapom meg, hatezeret költöttem a perre, s adósságokba vertem magam, hogy 7 gyermekkel élhessek. Júl. 27d. elkezdék az Executiót, Szeptem. 10d. folytatni fogjuk. Ha Október 27d. bé nem rekeszteném 70-dik esztendőmet s ha 7 gyermekem nem volna, ezt mind könnyű volna túrni. De így vegyen az Úr össze mindent s mondja meg nem én vagyok e egyike a legszerencsétlenebb teremtéseknek.

Azonban ne gondolja az Úr, hogy engem az én Theodicaei hitem, mellynek világánál a dolgokat nézni egykor szeretém, elhagyott. Nem tudom, hogy úgy van e? mit *tudd* az ember? De látok rendet ebben a Mindenben, látok vissza fizetést; látom azt magamon is: ezen esztendeimben ez a még ép test, ez a még eleven lélek, feleségem s 7 lélekben testben ép gyermek! Ki dicsekedhetik viszont annyi örömmel mint én.

Ha Patakra bémegyek, örülve fogom meglátni annak a fiját, a kit én úgy is mint papot, úgy is mint embert, úgy is mint barátomat szeretni meg nem szünhetek.

Élyen szerencsésen, édes barátom, Feleségem tiszteli az Urat és az Asszonyt, ajánlom magamat becses barátságába.

Tisztelendő Úr,
az Úrnak

alázatos szolgálója
Kazinczy Ferencz.

Kívül:

Tisztelendő

György József

Szathmár-Németi Reform. Predikátor úrnak,
több Tek. Nemes Vármegyék Tábla birájának

Szathmár-Németi.

A szatmár-németi »Kölcsey Kör« múzeuma birtokában levő eredetiekről közli

VARBÓI GYÖRE JÁNOS.